22

Ramazan Günlüğü

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1447/2026

Tanıtım Şeması

Ayet

"(O kullar), yalan yere şahitlik etmezler, boş sözlerle karşılaştıklarında vakar ile (oradan) geçip giderler."

(Furkân suresi, 72. ayet.)

Hadis

"Kardeşinle (düşmanlığa varan) tartışmaya girme, onunla (kırıcı şekilde) şakalaşma ve ona yerine getiremeyeceğin sözü verme."

(Tirmizi, Birr, 58.)

Ramazan Sözlüğü

Zikir:
"Anmak, hatırlamak" gibi anlamlara gelir. Yüce Allah'ın varlığını, birliğini, ilim ve kudretinin eşsizliğini anmak amacıyla yapılan tüm ibadetler, söylenen tespih, yüceltme ve övgü sözleri zikirdir. Allah'ın (c.c.) bazı isimlerini, anlamlarını düşünerek belli sayıda okumak da zikrin bir çeşididir. Kur'an-ı Kerim'in isimlerinden biri de "Zikir" olup, Kur'an okumak ve anlamaya çalışmak Yüce Allah'ı hatırlayıp anmanın en güzel yoludur.

Mukabele
22. Cüz

Dua

"... Rabb'imiz! Ancak sana dayandık, sana yöneldik. Dönüş de ancak sanadır. Rabb'imiz! Bizi inkârcılar için bir imtihan aracı kılma, bizi bağışla! Ey Rabb'imiz! Yegâne galip ve hikmet sahibi, ancak sensin."

(Mümtehine suresi, 4-5. ayetler.)

Mani

Bak geldi etli dolma
Çok yiyip göbek salma
Üstüne bir kahve iç
Teravihe geç kalma!

Şehirler ve Mekânlar

Emeviye Camisi

İslam sanatının ayakta kalan en eski örneklerinden biridir. Emeviye Camisi'nin bulunduğu yerde MÖ 1. yüzyılda Romalılar tarafından yapılmış olan bir tapınağın kalıntıları yer almaktaydı. Şam'ın fethinin ardından (635) bir bölümü Ebu Ubeyde b. Cerrah'ın gözetiminde camiye çevrilmiş, daha sonra Emevi Halifesi Velid b. Abdülmelik (705-715) bugünkü büyük camiyi inşa ettirmiştir. Emeviye Camisi, enine gelişen uzun nefli ve avlulu cami tipinin ilk örneklerinden biri olarak cami mimarisine uzun süre etkide bulunmuş ve bu tip cami planı Anadolu dâhil İslam dünyasının pek çok yerinde asırlarca uygulanmıştır. 1894'teki büyük yangından sonra Osmanlı Sultanı II. Abdülhamit Devri'nde önemli bir onarım gerçekleştirilmiş ve bazı bölümler İstanbul'dan gönderilen ustalar tarafından yeniden yapılmıştır.

Esma-i Hüsna

El-Hakem

"Hükmeden, ilahi bilgisi ve adaletiyle son kararı veren."

Nihaî hükmü veren
Kanun koyup hükmeden
Kimdir diye sorarsan,
Bilmez miyim, el-Hakem

Mustafa YILMAZ

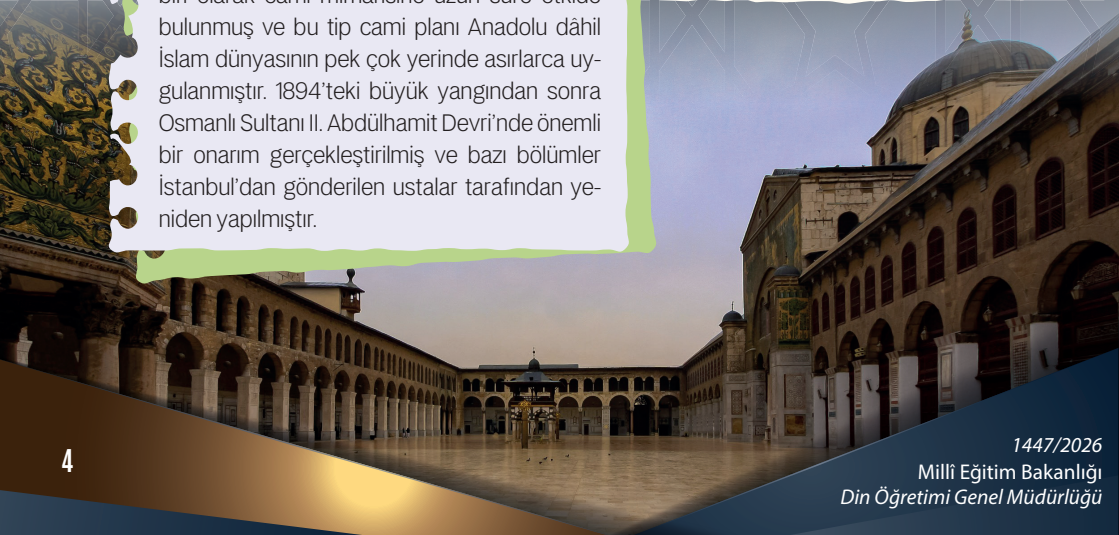

Öğretmen-Öğrenci Adabı

- Öğretmenlerimize karşı saygılı ve nazik olmalıyız.
- Sınıfta oturuşumuza ve kılık kıyafetimize özen göstermeliyiz.
- Öğretmenimiz sınıfa geldiğinde hürmeten ayağa kalkıp onu selamlamalıyız.
- Öğretmenimiz ders anlatırken onu dikkatlice dinlemeli, izin almadan konuşmamalıyız.

Sahabe Hayatları

Hz. Cabir b. Abdullah

607 yılında Medine'de dünyaya geldi. Babası Hz. Abdullah, Uhud Gazvesi'nde şehit olan ilk sahabidir. Annesi Hz. Üneyse ise Hz. Peygamber'e biat eden kadın sahabilerdendir. Hz. Cabir, İkinci Akabe Biatı'nda bulunan yetmiş kişilik heyetin en küçüğü idi.

Hz. Peygamber ile birlikte on dokuz gazveye katılan Hz. Cabir, onun özel olarak iltifat ettiği sahabilerden biridir. Hz. Peygamber, onu devesine bindirdi, hastalandığı zaman ziyaretine gitti, babasının şehadeti dolayısıyla üzüldüğünü görünce kendisini teselli etti. Bir yolculukta Hz. Peygamber, maddi zorluklar içinde bulunan Hz. Cabir'den ücretini Medine'ye varınca teslim etmek şartıyla devesini satın aldı. Medine'de Allah Resulü, ücreti ödedi ve deveyi de Hz. Cabir'e hediye etti.

Hz. Peygamber'den 1540 hadis rivayet eden Hz. Cabir, 697 yılında Medine'de vefat etmiştir. Akabe Biatı'na katılan sahabilerden en son vefat eden odur.

Bir Nasihat

Kul hakkından uzak dur.
Kamu hakkına el sürme.

Günün Sorusu

Ramazan orucunun kazası ne zaman tutulur?

Ramazan orucunun kazası oruç tutmanın haram olduğu günler dışında her zaman tutulabilir.

Bilmece

Bir çeşit elbisedir,
Kur'an'dan gayrı nedir
Dolaplara asılmaz,
Dinimin kendisidir

Güzel Ahlak

Sure

Hucurât Suresi

Medine Dönemi'nde inmiştir ve 18 ayettir. Adını 4. ayette geçen, "odalar" anlamındaki Hucurât kelimesinden alır. Arapçada tahtadan, çalı veya hurma dallarından yapılmış tek gözlü evlere bu ad verilir. Surede Mescid-i Nebevi'nin yanındaki, Hz. Peygamber ve ailesine ait odalar kastedilmektedir. Hucurât suresi daha çok Hz. Peygamber'in ahlak alanındaki eğitimci yönüyle ilgilidir. Çünkü Resul-i Ekrem; yalnızca vahyin tebliğiyle değil, aynı zamanda onun Müslümanlarca uygulanıp topluma mal edilmesiyle de görevliydi.

Hucurât suresi, İslami edep ve ahlakın önemli ilkelerini belirler. Surede Yüce Allah'a ve Hz. Peygamber'e karşı saygılı olunması emredilir. Toplum ilişkilerinde dürüstlük, açıklık, adalet ve barış ilkelerinin geçerli olması istenir. Bu ilkelere uymayanların getirdiği haberlerin araştırılması gerektiği vurgulanır. Toplulukların birbirlerini aşağılamaktan uzak durması emredilir. Kötü düşünce ile hareket etmenin, buna bağlı olarak dedikodu yapmanın çirkinliği üzerinde durulur.

Hucurât suresinde başından sonuna kadar bütün insanlara hitap eden ifade tarzıyla kavmiyet ve kan bağının yerine iman kardeşliği getirilir, üstün ırk iddialarına dayanan toplum düzeni anlayışı reddedilir. Renkleri, soyları ve dilleri farklı olan kavimler arasında kardeşliği öngören toplumun temelleri atılır.

Şiir

Dua

Bende sıklet, sende letâfet...
Allah'ım, affet!
Lâtif'ten af bekler kesâfet..?
Allah'ım, affet!
Etten ve kemikten kıyâfet...
Allah'ım, affet!
Âcize imdadın şerâfet...
Allah'ım, affet!
Sen mutlaksın, bense izâfet...
Allah'ım, affet!
Ey kudret, ey rahmet, ey re'fet!
Allah'ım, affet!

Necip Fazıl Kısakürek

Ramazan Güzellemeleri

Ramazan, Kur'an ayıdır. Şehr-i gufran olması, bu ayda inzal edilen Kur'an'la insanın buluşmasından kaynaklanır. Bağışlanma ayı... Evet, dua ve istiğfar ediyoruz. Mali ibadetlerimizi ikame ediyoruz. Bunlar bağışlanma sebepleri. Ramazan, bağışlanma vesileleri açısından da bereketli bir mevsim...

Bilal Kemikli
(Ramazan Güzellemeleri, Sufi Kitap Yayınları, İstanbul, 2021, s. 58.)

Metin

Aslında ibadetlerin hemen hepsi sefere işaret eder. Namaz bir miraçtır. Ramazan boyu oruç tutmak meşakkatli ve kutlu bir yolculuğa çıkmaktır. Ramazanın tamamlanmasıyla bayram yapılması metaforik olarak uzun yolculuktan gelişin kutlamasıdır.

(...)

"Bu dünyada bir yolcu gibi yaşama"yı öğütleyen yüce Resul'ün buyruğu İslam medeniyetini bir yol medeniyeti yapan iradeyi şekillendirdi. Müslümanlara her dem sefere çıkmayı, fani olana kalıcı tutkular beslememeyi işaret etti.

Oruç seferi fani olanı, maddi planda tutku ve zaaflarımızı aşma, arınma, yüce olana yükselme, yakınlaşma yolculuğudur.

Hac nasıl ki maddi yolculuğu göze alarak manevi sefere çıkmayı, sürgünden asli vatana dönüşün provası olan mahşeri hatırlatan bir ibadetse oruç da nefsin, tutkuların dizginlendiği sessiz ve sükûn içinde bir devinimdir.

Oruç bize garip bir sefer üzere olduğumuzu, garip kılınmışlığımızı hatırlatır. Garip olmak, gurbette olmak ve gurbetten asli yurda sefer hazırlığında olmak halini yaşamaktır.

Gurbette oluşumuzu hatırlamak, sefere hazırlanmak, bedenimizi ve ruhumuzu aşağıya çeken ağırlıklardan arınmak... Acziyetimizi idrak ederek yücelmek...

Bir sefere çıkmak, uzun yol kat etmek, ramazandaki yol yorgunluğunu bayramla aşmak, dinginleşmek...

Oruç tutamayanları da hatırlamak; Somali'de susuzluktan kavrulanları, açlıktan kemikleri sayılanları hatırlamak... Onlar için bizi buraya bağlayan zaaflarımızı, kendimizi ve maddi varlığımız aşmak... Fedakarlığı, merhameti, mücadeleyi, yardımı, paylaşmayı öğrenerek Asya'ya, Afrika'ya, kapı komşumuza doğru sefere çıkmalı!

Çünkü onlar da oruç tutmak istiyor...

Akif Emre

(Mekânı Paranteze Almadan, Büyüyen Ay Yayınları, İstanbul 2020, s. 329-330.)

Dünyada Ramazan

Kazakistan

Kazakistan'da imsak ve iftar vakitleri için farklı deyimler kullanılır. Oruca başlama vakti olan imsak için "Ağzımızı kapattık." denerek oruç tuttuğumuz kastedilir. Oruçların açıldığı vakit olan iftara ise "Ağzımızı açtık." denilir.